

наукової активності та успішного проведення досліджень у тих регіонах, де інші інфраструктурні елементи були пошкоджені або зруйновані.

Завдяки скоординованим зусиллям освітянських бібліотек, спрямованим на створення стабільної інфраструктури доступу до інформаційних ресурсів, їх систематизації та розвитку цифрових компетентностей користувачів, наукова спільнота отримала потужний інструмент для підтримки своїх досліджень в умовах воєнного стану. Це забезпечило безперервність дослідницького процесу, зберігаючи науку як фундамент для відбудови країни та її подальшого розвитку.

Список використаних джерел

1. Березівська Л. Д. Електронні ресурси як ефективна форма поширення педагогічної біографічної інформації в контексті відкритої науки. *Forum-SOIS, 2024: Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя* : збірник матеріалів (наукових праць, тез доповідей) 6-го Міжнародного науково-практичного WEBфоруму / НАПН України, ДНПБ України, УПА, КНУ ім. Тараса Шевченка. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2024. Вип. 5. 389 с. DOI: <https://doi.org/10.33407/lib.NAES.740977>
2. Березівська Л. Д., Романова Г. М., Пономаренко Л. О. Роль Державної науково-педагогічно бібліотеки України імені В.О. сухомлинського в інформаційному забезпеченні освіти незалежної України: Наукове повідомлення про заходи до 33-ї річниці Незалежності України. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. Т. 6, № 2. С. 1–7. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6210>
3. Олег Михайлович Топузов – віцепрезидент НАПН України : біобібліогр. покажч. / [авт. вступ. ст.: Т. М. Засекіна, Л. М. Калініна ; упоряд.: Пономаренко Л. О., Павленко Т. С., Ніколаєнко Я. М. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред.: Пономаренко Л. О. ; літ. ред. Василенко Н. М.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : ТВОРИ, 2024. 150 с. (Серія «Академіки НАПН України» ; вип. 35).

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ З РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ: БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ

Т. С. Павленко, науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів

Науково-інформаційне забезпечення розвитку освіти, педагогіки та психології і формування системи інформаційних ресурсів є стратегічними завданнями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Реалізація наукового проєкту «Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проєктування освітнього середовища в умовах цифровізації» передбачає бібліографічне дослідження творчого доробку науковців України і Польщі. На другому етапі наукового дослідження підготовлено науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005-2024». Під час роботи проаналізовано наукові студії з розвитку педагогічної науки та освіти України і Польщі.

Пошук робіт відбувався у зведеній базі даних авторефератів дисертацій з питань науки та освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, базі даних національного депозитарію академічних текстів, довідково-бібліографічному апараті бібліотеки Інституту

педагогічної освіти і освіти дорослих ім. І. Зязюна НАПН України. Зібрані матеріали стали основою науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005-2024».

Аналіз матеріалів виявив загалом 89 документів, що репрезентують дослідження з питань науки і освіти України та Польщі. З них авторефератів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктор наук 28 (31,4 %), кандидата наук – 61 (68,5 %).

Найбільше досліджень за спеціальністю 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» – 58 (65,1%) та за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» – 22 (24,7%) інші спеціальності (13.00.02, 13.00.03, 13.00.05, 13.00.06, 13.00.07, 7.00.01, 22.00.04) представлено незначною кількістю.

Дослідження українських учених за спеціальністю 13.00.01 переважно стосуються розвитку освітньої політики, модернізації змісту вищої педагогічної освіти за умов європейської інтеграції, інформатизації шкільної освіти, модернізації дошкільної освіти, підготовки дитини до школи в системі дошкільної освіти, теоретичних та методичних засад підготовки вчителя у Республіці Польща. За спеціальністю 13.00.04 здебільшого наукові дослідження присвячено сучасним тенденціям розвитку професійної технічної освіти у Польщі, професійній підготовці майбутніх менеджерів у вищих технічних навчальних закладах, професійній підготовці вчителів, формуванню професійної компетенції вчителів інформатики у вищих навчальних закладах Польщі.

Отже, аналіз дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата/доктора педагогічних наук за період 2005–2024 рр. довів, що наукова спільнота виявляє значний інтерес до освіти, який відображається у кількості дисертаційних досліджень, найактивніше (порівняно з іншими проблемами) науковці вивчають питання із загальної педагогіки та історії педагогіки. Також цей наліз допоміг виявити незначну кількість дисертаційних досліджень з соціальної педагогіки і теорії та методики виховання. Отримані результати вказують на можливості подальших бібліометричних досліджень у цьому напрямі.

Список використаних джерел

1. Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005–2024 : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [наук. консультант Ничкало Н. Г. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; упоряд.: Пономаренко Л. О., Кропачева Н. М., Павленко Т. С. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2024. 350 с. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=41595> (дата звернення: 02.10.2024).

2. Закатнов Д. О. Дисертаційні дослідження з проблем підготовки учнівської молоді до вибору професійної кар'єри: бібліометричний аналіз. *Професійна педагогіка*. 2022. 1(24). С. 153–163. URL: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.153-163> (дата звернення: 19.09.2022 р.).

3. Пономаренко Л. О., Павленко Т. С. Вивчення української мови у закладах освіти: бібліометричний аналіз дисертаційних досліджень. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 52, т. 2.

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БІБЛІОТЕКАХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

*О. В. Вишняк, молодший науковий співробітник відділу
науково-освітніх інформаційних ресурсів*

Хмарні технології змінюють спосіб зберігання, оброблення та надання інформації в сучасних бібліотеках. Завдяки їм бібліотеки закладів освіти можуть оптимізувати роботу, підвищити доступність ресурсів і забезпечити інтерактивність для студентів та викладачів.

Хмарні технології допомагають організовувати та зберігати інформацію на віддалених серверах, що значно полегшує доступ до даних з будь-якого пристрою. Це має низку переваг. Насамперед, мобільність і гнучкість, що означає доступ до електронних бібліотек з дому, під час занять або навіть в транспорті. Економічна ефективність полягає у відсутності інвестувати в цінне обладнання, а обслуговування та оновлення систем здійснюється провайдером. Безпеку даних забезпечено сучасними системами захисту даних від втрат, зловмисників і вірусів. Простота адміністрування дозволяє бібліотекарям централізовано керувати матеріалами, а також швидко надавати або обмежувати доступ до певних ресурсів.

Популярне хмарне рішення для закладів освіти Google Workspace, яке містить інструменти для зберігання та спільної роботи з документами. За допомогою Google Drive бібліотеки можуть зберігати електронні копії книжок, статей та навчальних посібників. Студенти отримують до них доступ у будь-який час та здатні працювати з матеріалами спільно. Наприклад, деякі університети у США використовують Google Workspace для створення бібліотек статей та електронних книг, доступних студентам і викладачам в режимі 24/7.

Сервіси (мобільні застосунки) OverDrive та Libby надають доступ до мільйонів електронних книг і аудіокниг, а також інтегруються з місцевими бібліотеками. Бібліотеки закладів освіти в Європі та США активно використовують ці платформи для надання студентам доступу до різноманітних матеріалів у цифровому форматі, що особливо зручно для дистанційного навчання.

Ще один приклад хмарних технологій у бібліотеках – WorldCat та хмарний каталог OCLC. Завдяки OCLC WorldCat бібліотекарі використовують спільну базу даних ресурсів, яка працює у хмарі. Завдяки цьому студенти і викладачі мають доступ до світової бібліографічної бази даних, спроможні знаходити книги, статті та дослідження з інших бібліотек. Наприклад, університетські бібліотеки у Великій Британії використовують WorldCat для спрощеного обміну ресурсами та міжбібліотечного доступу.

Отже, бібліотечні працівники, використовуючи хмарні системи, ефективніше управляють ресурсами. Вони можуть відслідковувати статистику